

Dee Dee gyökerei

A tizenkettedik Veszprémfest jazzkoncertkínálatának kiemelt produkciója a legkülönbözőbb jazzrajongók érdeklődésére tarthat számot, hiszen a háromszoros Grammy-díjas Dee Dee Bridgewater és az Irving Mayfield vezette New Orleans Jazz Orchestra a vokális jazz, a trombita, a big band és a tradicionális jazz híveinek is nagy örömet szerezhet. E különleges kollaborációról faggattuk otthonában a főszereplő művésznőt.

◆ Bércesi Barbara

Gramofon: Nem először látogat Magyarországra, legutóbb 2007-ben, a Művészetek Palotájában hallhattuk Malian Projectjét. Hogyan emlékszik vissza zenéjének fogadtatására?

Dee Dee Bridgewater: Csodálatosan fogadták a magyarok a zenémet, ez mindig így volt korábban is, amikor Magyarországon jártam. Bármilyen műsorral is szerepeltem ott, rengeteg szeretetet kaptam.

G.: Július 17-én a *Dee Dee's Feathers* című produkciót mutatja be Veszprémben, amely – ha jól értelmezem – bizonyos tekintetben hasonló a *Red Earth*-höz, a mali anyaghoz, mert a zene mindkét esetben a kulturális gyökereinek feltárására irányuló kutatásainak eredménye.

D. D. B.: A *Dee Dee's Feathers* nem ilyen indíttatásból született. Az Irvin Mayfielddel és a New Orleans Jazz Orchestrával közös munkám lenyomata. Eredetileg csak annyi volt a célunk, hogy saját használatra rögzítsük az együttműködésünk gyümölcsét, amelynek az volt az apropója, hogy áprilisban megnyitott a New Orleans Jazz Market, a város új jazzintézménye. (A felvételt megelőzően háromszor léptem fel a NOJO-val, Irvin Mayfielddel pedig két alkalommal kisebb felállásokkal dolgoztam.) Aztán amikor befejeztük a felvételt, úgy éreztük, olyan jól sikerült, hogy érdemes lenne lemezen megjelentetni.

G.: A *Red Earth* és a *Dee Dee's Feathers* olyan tekintetben mégis hasonlít, hogy a jazz afroamerikai eredetét igyekszik bemutatni. Ez a kultúra az Egyesült Államokban a mindennapi valóság része, míg olyan közép-kelet-európai országoknak, mint Magyarország, csak áttételes vele a viszonyunk. Ennek okán mennyiben készül máshogyan egy koncertre a mi régióinkban, mint odahaza?

D. D. B.: A felkészülés módja ugyanaz, csak a repertoárt válogatom meg másként. Ami magát a felkészülést illeti, minden esetben az a legfontosabb számomra, hogy a muzikusokkal, akikkel körülveszem magam, emberileg és a zene terén is jól megértsük egymást. A mali produkcióban a ritmusszekció jazz-zenészekből állt, hozzájuk csatlakoztak afrikai muzikusok, akik a nyugat-afrikai zene kiemelkedő képviselői. A *Dee Dee's Feathers* esetében New Orleans-i muzikusok szerepelnek a produkcióban, és meg kell mondanom, nagyon sokat tanulok tőlük a város kultúrájáról, történelméről. Egyébként ahogy mondja, valóban közelebb kerülök általuk az afrikai és az amerikai gyökereimhez is.

G.: A turné bizonyos állomásain multimédiás eszközökkel is megjelenítik New Orleans utcáit, ami felettebb izgalmas élményt nyújthat. Kár, hogy a veszprémi koncerten ezt nem fogják alkalmazni. Hogyan tudjuk elképzelni ezt a hozzáadott élményt?

D. D. B.: A multimédiás megjelenítésen még dolgozunk. A mai napig még a lemez sem jött ki, de azon vagyunk, hogy a turné kezdetére már közben lehessen fogni. A vetítés a turné későbbi állomásain lesz majd látható, de mi a színpadról a szövegek és a zene kifejező ereje által megpróbáljuk a New Orleans-i kultúra lehető legtöbb színárnyalatát bemutatni minden alkalommal.

Fotó: Greg Miles

Irvin Mayfield

G.: Mit jelent pontosan a *Dee Dee's Feathers*?

D. D. B.: Ez egy jelkép, amely a Mardi Gras ünnepre utal, és az indián törzsek hagyományát idézi meg, amely szorosan kötődik az ünnephez. A másik vonatkozása a címnek, hogy egy korábbi NOJO-koncerten egy tollakból készült legyezővel léptem színpadra, ami meghihlette Irvin Mayfieldet. Ő találta ki ennek nyomán a *Dee Dee's Feathers*, vagyis *Dee Dee* tollai címet. Maga a szám, amely ezt a címet viseli, egy afrikai rituálét jelenít meg. Kántálva sorolom fel a gyerekeim nevét és más fontos dolgokat az élet különböző területeiről. Az egész a szeretet kiadásáról és a mindnyájunkat összekötő megtartó erőkről szól.

G.: Mikor dolgozott először Irvin Mayfielddel?

D. D. B.: Négy évvel ezelőtt találkoztunk, és azóta minden évben legalább egyszer találtunk alkalmat a közös zenélésre. Tökéletesen egymásra találtunk vele és a NOJO zenészeivel, a segítségükkel rendkívüli módon elmélyült a viszonyom a New Orleans városával, amely már az első, 1983-as ott-tartózkodásom alkalmával mélyen hatott az érzékeimre, a szellememre és a lelkeimre.

G.: Előfordult valaha, hogy önnek és Irvinnek másfajta elképzelése alakult ki arról, hogyan kéne megformálni egy darabot, és ha igen, hogyan tudták meghozni a szükséges kompromisszumot?

D. D. B.: Sosem fordult elő ilyesmi. Irvin ezer szállal kötődik New Orleanshoz. Ott született, ott nevelkedett és tanult zenét, édesapját a Katrina hurrikán pusztítása során veszítette el. Eltökélt védelmezője az ottani kultúrának, hihetetlenül öntudatos fiatalember, aki művelődésszervezéssel, oktatással foglalkozik, neki köszönhető a New Orleans Jazz Market felállítása. Én annyit kértem tőle, hogy a Dee Dee's Feathers albumon minden szám kötődjön a városhoz. Ő válogatta a darabokat, köztük olyanokat is, amelyeket korábban nem ismertem, mindegyik szól hozzám. A lemez nyitószáma, a One Fine Thing volt az egyetlen saját választásom, amely egy másik New Orleans-i, Harry Connick Jr. szerzeménye. Mindketten örömmel fogadtuk a másik választásait, soha nem kerültünk vitába Irvinnel. Mindnyájukkal szeretetteljes érzés volt dolgozni, úgy éreztem, mintha egy nagy család lennénk.

G.: Érdekes, hogy pályája elején a Thad Jones–Mel Lewis Big Banddel kezdett énekelni, és a mostani produkcióban is nagyzenekar társul önhez. Felrémlenek önben a régi emlékek?

Forrás: Gramofon-archív

D. D. B.: Hát persze! Ráadásul nem a Thad Jones–Mel Lewis zenekar volt az első nagyzenekari együttműködésem; mielőtt New Yorkba költöztem, az Illinois-i egyetemi big bandjével énekeltem. Az énekesi pályámat nagyzenekari közegben alapoztam meg, imádom ezt a felállást. Ráadásul Irvin zenekara egészen sajátos: a dob és a bőgő középen egy emelvényen helyezkednek el, a többiek két oldalt félkörben állnak fel, így engem teljesen körbeölelnek a muzikusok. Nagyon szeretem ezt az elrendezést.

G.: Elgondolkodtató, hogy a százéves hagyománnyal rendelkező jazz-zenének csak 2012-ben lett az UNESCO által bejegyzett világnapja, ahogy az is töprengésre adhat okot, miért csak 2015-ben jött létre egy olyan intézmény, a New Orleans Jazz Market, amely – ahogy Irvin Mayfield fogalmazott „napi 24 órában és heti hét napban a jazz ügyével vagy annak előadásával foglalkozik abban a városban, ahol a jazz megszületett”. Ön mit gondol, miért kellett eddig várni?

D. D. B.: Ezt a kérdést én nem tudom megválaszolni, Irvin Mayfield többet tudna mondani róla, miért nem nyitott meg korábban egy ilyen intézmény. Nekem annyi a meglátásom, hogy egy effajta kezdeményezéshez kell valaki, aki azt megálmodja, aztán pedig minden lehetséges erőforrást mozgósít, hogy az álomból valóság válhasson. Irvinnek megvolt a víziója is és az eltökéltsége is ahhoz, hogy a Jazz Market megvalósuljon. Tőlem is kérdezték korábban, miért nem kezdtem előbb kutatni az afrikai gyökereim után, amelyből a Red Earth-lemez kisarjadt, amire azt feleltem, hogy ahhoz oda kellett utaznom Maliba, aminek akkor jött el az ideje, amikor eljött. Hozzáteszem, New Orleansban működik egyetemi jazz program, és ott van a Preservation Hall is, amely a tradicionális jazz előadótere. A Jazz Market célja ezzel szemben az volt, hogy mindenféle jazzirányzat szerepet kaphasson benne.

G.: Azt hallottam, hogy önnek kínai ősei is voltak! Elképzelhető, hogy valaha kísérletet tesz majd a kínai zene és a jazz ötvözésére, vagy ez nagyon vad gondolat?

D. D. B.: Nem hiszem, hogy vad gondolat, de még nem jutott eddig eszembe. Nagyon szeretem a kínai művészetet, a házámban sok kínai műtárgy van, amelyek közül többet Japánból hoztam, és később tudtam meg róluk, hogy Kínából származnak. Úgy látszik, működtek a megérzéseim. Kínában is jártam már többször, de ahhoz, hogy a zenében elmélyüljek, hosszabb időt kéne ott töltenem, jobban meg kéne ismerkednem az ottani emberekkel, kultúrával. Jelenleg még nem tartok itt, most még leköt az afrikai kultúra számomra releváns vonatkozásainak feldolgozása. A közeljövőben szeretnék egy bluesanyagot összeállítani, amely a Delta Citytól egészen Memphisig, az én szülőhelyemig tárná fel a blues eredetét. És mindenekelőtt még javában dolgozunk a New Orleans-projekten, amely még sok feladatot és sok örömet tartogat számomra. ■

További információ: www.veszpremfest.hu; www.deedeebridgewater.com

Fesztelen időtöltést kínál a 12. Veszprémfest

**Veszprém, a királynék városa ezen a nyáron is a zenék városává változik pár napra. Július 15-én kezdődik a tizenkettedik VeszprémFest, ami sok-sok különféle muzsikával tölti majd be a várfa-
lak és a barokk püspöki palota romantikus történelmi díszleteit, és – néhány ragyogó énekesnő
személyében – saját koronázatlan királynőit állítja színpadra. Meg persze a hercegeit.**

❖ Laczkó Krisztián

A nyitónap mindjárt erős férfias kezdést ígér a Nagyszínpadon, mégpedig **Roger Hodgson**nak, a Supertramp legendás énekesének köszönhetően. A zenekar és vele együtt a progresszív rock aranykorát idézi majd fel a művész és négytagú aktuális csapatának a koncertje, melyen a Crime of the Century album megjelenésének 40. évfordulója alkalmából számos örökzöld zendül fel. Olyan klasszikusokat hoznak el Hodgsonék, mint a School, a Hide in Your Shell, az If Everyone Was Listening és a halhatatlan Dreamer, de hallhatunk majd a dalszerző szóló albumáról is régi kedvenceket.

Július 16-án a minden halandó által ismert **Kool & the Gang**gel folytatódik a legendák sora, akiket fennállásuk négy évtizede alatt két Grammy-díj, huszonöt toplistás R&B sláger, kilenc top tízes pop sláger, harmincegy arany és platina album és hetvenmillió eladott lemez avatott állócsillaggá. Az 6 koncertjükön szintén elévülhetetlen dalokkal nosztalgizálhatunk, az R&B és a soul veszi át a főszerepet, disco és funky szól, szenvedélyes rézfúvós groove-ok ropogtatják a deszkákat. A partihangulatot olyan számok garantálják, mint a Cherish, a Jungle Boogie, a Summer Madness és az Open Sesame s persze a Celebration, juhúú!

S ha már királynékat ígértünk: július 17-én lép színpadra **Dee Dee Bridgewater**, a jazzéneklés egyik nagyasszonya, a New Orleans Jazz Market tiszteletbeli elnöke és az ENSZ Élelmészügyi és Mezőgazdasági Szervezetének jószolgálati nagykövete. Bridgewater a New Orleans Jazz Orchestrával és annak művészeti vezetőjével, Irvin Mayfield-del közös koncertje kétségtelenül a fesztivál egyik fénypontjának ígérkezik (melyről bővebben a 48–49. oldalon a Bridgewater-rel készült interjúban olvashatnak.)

A zárónapon, azaz július 18-án nagy várakozásokkal övezett premier kerül bemutatásra: **Emeli Sandé** világhírű brit R&B- és soulénekesnő, dalszerző először koncertezik hazánkban – a várható nagy érdeklődésre való tekintettel a legtöbb férőhelyet biztosító Veszprém Arénában. A 28 éves sztár napjaink minőségi popzenéjének egyik legünnepeltebb tehetsége. Our

Version of Events című lemeze 2012-ben az Egyesült Királyság legsikeresebb és legnagyobb példányszámban eladott debütáló albuma lett, amivel elnyerte a brit kritikusok díját, legújabb, David Guettával közösen készített száma pedig (What I Did for Love) jelenleg Európa-szerte a slágerlisták élén szerepel. Nem vitás, hogy Emeli is a veszprémi királynék sorába tartozik.

Idén a megszokottnál több helyszínen zajlanak majd a fesztivál programjai, a Nagyszínpad, a Rozé, Rizling és Jazz Napok, valamint a Kolostor mellett FestGarden és FestPresso is lesz, ugyancsak nívós zenei kínálatlaltal és izgalmas kollaborációkkal.

A FestGarden minden bizonnyal egyik legjobban várt fellépője **Mike Stern** és **Dider Lockwood** közös formációja lesz 16-án. Noha a két muzsikusz találkozására régóta tehető (legelőször még 1995-ben játszottak együtt), produkciójuk máig modern ihletésű, rendkívül friss szellemiségű anyag, mely ínyére lesz a haladó zenék kedvelőinek. Stern, aki napjaink egyik legelismertebb jazzgitárosa, Miles Davis mellől indulva alakította ki sajátos fúziós hangját, melyben a rock dinamikáját kifinomult jazzharmóniákkal és blueszal ötvözi. Ezzel egyesül a mégoly egyedülálló hangzású francia jazzhegedűművész Dider Lockwood játéka, akinek pályája átível szinte a teljes zenei horizonton a jazztól a klasszikus zenéig. Zseniálisak együtt.

Fotó: Silvia Mautner

Kool & the Gang

Másnap valóságos jazzimprovizációs orgián vehetünk részt, melyet a jazzdobolás veteránja, a leginkább Keith Jarrett ikonikus triójából ismert **Jack DeJohnette** rendez kisebbfajta supergroupjával. DeJohnette társai Muhál Richard Abrams zongorista/zeneszerző, a basszista/csellista Larry Gray és a multiinstrumentalista (szaxofon, fuvola), zeneszerző Roscoe Mitchell lesznek. A csapat igazi chicagói nehézfűkből áll, akiknek vérprofi rögtönzésekkel teli előadása a legkomolyabb jazzhívőket is biztosan lehenyerli majd. A koncerten játszott expresszív, szenvedélyesen kavargó darabokat Chicago történelmi zenei szcénája ihlette, az experimentális és free jazz által meghatározott hatvanas évektől kezdődően, melynek kiteljesedése végigkísérte az öt művész sok évtizedes pályafutását. Nemrégiben megjelent **Made in Chicago** című lemezüket érdemes a koncert előtt párszor megpörgetni a lejátszónkban.

A következő estén különleges, huszonegyedik századi soul hallgathatunk a Zöld-foki-szigetekről, melyet **Carmen Souza** és **Theo Pascal** hoz majd el nekünk. Az énekesnő 2003 óta játszik együtt az öt felfedező és mentoráló basszistával, s azóta törekszik arra, hogy kreol anyanyelvén énekelve új jazz-világzenei hangzást teremtsen. Intim, akusztikus előadásban, az eredeti gyökerektől eltérő módon egyesíti a kortárs jazzt és az olyan afrikai és zöld-foki ritmusokat, mint a batuke, a morna, a funaná és a cola djon. Carmen korszerű értelmezésekkel és tartalommal tölti meg ezeket a hagyományos műfajokat. Egyszerű, megejtő tisztaságú stílusában vibrálóan elegyedik velük a jazz és a modern soul hangzásvilága, sőt néha kísérteties hasonlósággal idéződnék fel benne a legnagyobb jazzdívák regiszterei is, s ez önmagában is kellemes melegséggel tölti el a hallgatót.

A kiemelt programok mellett érdemes lesz ellátogatni a FestPressó fedőnevű klub-koncerttérre is, ott ugyanis két estén át tartó örömezene várja a közönséget. Július 17-én Svédországból érkezik a **Movits!** nevű csapat, ők az

Mike Stern

Foto: Max Grace

Äppelknyckarjazz, azaz Almatolvaj-jazz létrehozói (a stílust az almalopó nadrág után nevezték el, amit a harmincas-negyvenes években a svéd utcagyerekek viseltek). Címzavakban arról, mit is takar az elnevezés: hip-hopos, bulizós swing, energikus show, táncolós partihangulat.

Másnap este a román **Moonlight Breakfast** folytatja a bulit, az ő fiatalos urbánus muzsikájukban bohókásan kergetőzik az electro, a beat, a soul és nu-jazz, mindez vibráló „retroelektro” hangzással és szintén jazzes vokállal fokozza a kedélyeket.

A jazz és a bor örökérvényű és biztos sikerű házastás. Tavaly is rendkívül népszerű volt, így idén sem maradhat el a VeszprémFest kísérőrendezvénye, a Rozé, Rizling és Jazz Napok. Torok nem marad szárazon: a Balaton környéke kiváló borászatainak nedűit kóstolgathatja a közönség kézműves ételek mellett, naponta 3 koncerttel kísérve, melyeken a hazai jazzélet és a határos műfajok fiatal képviselői lépnek majd fel. A gasztro-zenei tobzódás július 10-től 19-ig zajlik majd. ■

Foto: Paul Natkin

Made In Chicago

A zene szabadsága

A 23 éves Várallyay Petra és triója sikert sikerre halmoz. Májusban a Marosvásárhelyen rendezett StudJazz nemzetközi jazzversenyen nekik ítelték a legjobb muzsikuskok díját, meghívásokat kaptak a CAFE Budapestre, a Müpa Jazz Showcase-ére és a Debreceni Jazznapokra. Petrát sokan az egyik leginkább figyelemre méltó ifjú jazzelőadónak tartják.

➔ Bércesi Barbara

A Várallyay családban a hét gyerek mindegyike zenél. Szüleik zongoráztak, énekeltek, a gyerekek közül hárman választották a zenélést professzionális létformának: Petra nővére, Katus a Jazzation a cappella énekegyüttes frontembere, öccse, Benedek pedig gitáros lesz. Petra négyévesen kezdett hegedülni, már ekkor beírták zeneiskolába. Mellette a zongora is alapvető hangszere lett, mint minden Várallyaynak. Néhány évvel később már eldöntötte, hogy komolyan fog a zenével foglalkozni, ám nem csak a komolyzenével. Bátyja otthon jazz-zongorázott, ő volt számára az első inspiráció az improvizált zene irányából, de együtt több előadót is szívesen és sokat hallgattak, például Diana Krall lemezeit. Amíg Petra a hegedűt intézményes keretek közt és nem mindig csak örömet adó módon gyakorolta, addig a zongorázás maga volt a szabadság számára. A zeneiskola mellett normál általános iskolába, aztán hagyományos gimnáziumba járt. Komolyan megfordult a fejében, hogy Ausztriába megy zenét tanulni valamelyik felsőoktatási intézménybe, de mivel érettségi környékén már határozottan érezte a jazz vonzását, inkább adott magának egy évet, hogy a rögtönzött zenében lubickoljon, és

beiratkozott a Bartók konziba. Főtárgynak a jazz-zongorát, melléktárgynak a jazzéneklést választotta. Egészen eddig a pontig az volt az elképzelése, hogy a klasszikus hegedülés tölti majd ki az életét, amely mellett a zongorán tesz kiscanásokat a jazz világába, de úgy tűnik, a jazz csábítása erősebbnek bizonyult.

Hangszerei közt nem állít fel fontossági sorrendet, de tény, hogy a hegedű mint a legkorábban kezébe vett hangszer egyfajta alapot jelent neki. Ugyanakkor más élményt adnak számára a vonóval kicsalt hangszínek és mást a zongora telt, gazdag harmóniái, sőt külön világ tárul fel számára, amikor a torkából előtörő hangokat úsztathat a harmóniák fölött; minden „instrumentumához” ragaszkodik. Amikor az egyik hangszerre több időt szán, nem sokkal később a másik kerül megint előtérbe. Hasonlóan szerteágazó a stílisis érdeklődése, ezért koncertjein nemcsak a vegytiszta jazz kap szerepet, de a rock, az avantgárd zene, a különféle népzene és klasszikus zene elemei is bekúsznak a kínálatba. Mindenekelőtt olyan zenékhez nyúl Petra, amelyek megszólaltatását hitelesnek, őszintének érzi, ezért előfordulhat, hogy egy-egy stílust vagy előadót hallgatni nagyon szeret, de a koncertműsorára nem tűznék ezeket a zenéket. Bármilyen eklektikus is a trió repertoárja, a muzsikuskok összeszokott előadómódja és Petra egyéni megközelítése egészebe rendezi a változatos alapanyagot.

A Várallyay Petra Trió tagjai stabil partnerségben dolgoznak. Petra és Berta Zalán basszusgitáros a Lamantin Jazz és Improvizációs Táborban találkozott, Szikora Balázs dobos pedig elsős koruktól a Bartók konziban volt Petra partnere zenekari gyakorlaton. Zeneileg és emberileg is teljesen egymásra vannak hangolódva. Nem csoda, hogy az említett StudJazz versenyen egyként ítelték nekik a legjobb zenész díjat.

Petra a zeneszerzést nem tanulta, a klasszikus művek gyakorlása során kalandozott el rendszeresen saját zenei fantáziavilágába, így születtek első darabjai. A jazz tanszakra már feladatként kapta a standardek kidolgozását, és persze egy jazzista kicsit eleve zeneszerző kell legyen. Eleinte szokatlanak érezte a transzkripció feladatokat, mert egyfajta „lenyúlásnak” érezte más előadók szólóit gyakorolni, de természetesen hasznosnak tartja pusztán pedagógiai céllal ismert előadók bőrébe bújni, és a frázisaikat, improvizációs építkezéseket gyakorolni. Mindazonáltal a legfontosabb célkitűzés számára a saját, őszinte hang megerősítése abban a folyamatban, amelyben mindhármasuk játéka folyamatosan változik, fejlődik. Azt tudja Petra, hogy mainstream jazzt nem nagyon fog játszani, mert nem érzi testhezállónak, viszont egyre jobban vonzza a modális zene és – talán meglepő módon – a szabadzene. Úgy véli, a konzervatóriumban számtalan hasznos dolgot tanulnak, amelyek egyfajta szabályszerűség követésére nevelik a hallgatókat, de szerinte közben ügyelniük kell rá, hogy megőrizzék magukban az ösztönösséget, amelyet például a free zene játéka szabadíthat fel bennük. Kifejezetten élvezte, hogy a Mediawave-en is ilyen zenét játszhatott Grenesó István Ifjúsági Szabadcsapatában.

A Várallyay Petra Trió következő fellépései:

június 4., 20 óra, Fészek Művészklub,

augusztus 8., 18 óra, Debreceni Jazznapok

A Várallyay Petra Trió Facebook-oldala: <https://www.facebook.com/pages/Petra-V%C3%A1rallyay-Trio/334158186787302?fref=ts>

„Summertime!”

Az idei nyár a hagyománytisztelő jegyében zajlik a legtöbb hazai jazzfesztivál esetében, sok közkedvelt előadó visszatérésének örülhetünk. A **13. LAMANTIN JAZZFESTIVÁLT ÉS IMPROVIZÁCIÓS TÁBORT JÚNIUS 21–27.** között rendezik meg Szombathelyen, és a megszokott módon a tanári kar és a fiatal tehetségek koncertjei mellett a legkülönbözőbb stílusokat képviselő magyar és

David Friedmann

külföldi előadók műsorát hallhatjuk. Zenél a Sirius Legacy, a Binder Quartet, a Premecz-Gyárfás Trió, különleges vendégeket fogad a Szőke Nikoleta Quartet (David Friedmant) és a Bopcorn (Korb Attilát és Bert Boerent), de lesz teljesen nemzetközi csapat is (Bart Maris,

Simple One, Hodek Dávid, Tóth Viktor, Szandai Mátvás), egy teljes napot pedig a bluesnak szentelnek.

A **XI. LOUIS ARMSTRONG JAZZFESTIVÁL JÚNIUS 26–28.** között megemlékezik róla, hogy 50 éve járt Magyarországon a fesztivál névadója, és szintén 50 éve működik a jazz tanszak. A Bánki-tó partján pénteken fellép a Benkó Dixieland Band Suba Attila és Lázár István énekesekkel, visszatér a Dan Nimmer Trio, akik Wycliffe Gordon harsónással bővílik el majd a közönséget. A 70 éves Dutch Swing College Band Scott

Hamilton szaxoonost fogadja, majd jam session zárja az estet. Másnap az ingyenes meglepetéskoncert után a Kőszegi All Stars Jazz Band valódi sztárparádét ígér, aztán a fesztivál visszatérő kedvence, Csík Gusztáv és triója muzsikál, a jam előtt pedig a Budapest Jazz Orchestra fogadja kedves ismerősét, a nagyszerű Ken Peplowskit klarinéton. Vasárnap a bánki evangélikus templomban a Sing'n Swing'n Sistas ad gospelkoncertet.

BALATONBOGLÁRon bor mellett jó jazzt hallgatni, főleg **július 15–19.** között, amikor napi két koncertet is élvezhet a nagyerdemi művelődési házban. Fellép Hajdu Klára Quartetje, a Babos Gyula-László Attila-Tátrai Tibor

Gitár Trió, Mózes Tamara és Nagy János duója Vincent Mascart-ral, az Oláh Szabolcs Quintet, a BalaTone Quartet, a Sárík Péter Trió Micheller Myrtillel, az Elek István Quartet, illetve a Modern Art Orchestra Sherry Williams énekesnővel.

Ugyanezt a hétvégét szelme ki a **24. GYULAI VÁR JAZZ FESZTIVÁL, JÚLIUS 18-án** a Hammond-óriás Joey DeFrancesco triója, az amerikai Joan Faulkner és Csík Gusztáv duója, a Tóth Viktor Arura Trió és végezetül a Gyulai Big Band szerez majd emlékezetes percek a festői környezetben felállított színpadon. Másnap a X. Vár Blues Fesztivál várja a műfaj rajongóit Maggie Bell & a Norman Beaker Blues Trió, Hobo és Bandája, a Mojo Workings és a Jack Cannon Blues Band koncertjeire.

Joey DeFrancesco

A **MŰVÉSZETEK VÖLGYE IDÉN JÚLIUS 24–AUGUSZTUS 2.** között telik meg egyebek közt jazzközeli produkciók előadóival, melyek közül többen visszatérő vendégei a fesztiválnak: zenél mások mellett Andrew J, a Bin-Jip, Boggie, Dresch Mihály, Harcsa Veronika és Gyémánt Bálint mindenféle felállásokban, a Jambalaya, a Jónás Vera Experiment, a Kéknyúl Hammond Band, a Modern Art Orchestra, a Random Trip, a Sárík Péter Trió és Snétberger Ferenc.

18. kiadásához érkezik a **SAMBOSI-TÖRLEY JAZZFESTIVÁL AUGUSZTUST 6-án.** A Törley Gyűjtemény és Látogatóközpont két koncertnek ad helyet: 20 órától a Nagy János–Mózes Tamara Duó összeszokott két-zongorás formációja mutatja be legújabb kreatív törekvéseit, majd 21 órától az örményszármazású harmonikaművész, David Yengibarjan triója fest hangképeket.

A **44. DEBRECENI JAZZNAPOK**ra **augusztus 6–9.** között kerül sor a Nagyerdőben, a Békás-tó körül felállított három színpadon. A programkínálatból egyértelműen kitűnik a szervezők szándéka, hogy a hazai fiatal és a középgeneráció jeles képviselőinek legújabb produkcióit mutassa be, csütörtökön hat, pénteken és szombaton tizenkét-tizenkét csapat felvonultatásával, vasárnap pedig a szokott módon a Debrecen Dixieland Jazz Band és a Debrecen Big Band muzsikál a Fekete Familyt követően. Akik a cívisvárosba látogatnak, gazdag és sokszínű keresztmetszetét kapják a kortárs magyar jazztörténekeknek.

További információ: www3.lamantin.hu, www.jazzfesztival.hu, www.gyulaivarszinhez.hu, www.muveszetekvolgye.hu, www.sambosi.hu, www.debrecenijazznapok.hu

Újra vokalisták a Müpában

A Művészetek Palotája évtizedes hagyományt folytat azzal, hogy évadát rendre a tradicionális jazz-zenék képviselőivel nyitja. Augusztus 20-án **ÜNNEPI ÖRÖMZENÉ**vel vi-gadhatunk a Palota külső és belső tereiben. A P'Art Cafe teraszáról remekül szemlélhető nagyszínpadon 17 órától Suba Attila énekes és a SoulFool Band ad swinget, bluest és gospel vegyítő műsort a SoulFool kórusal kiegészülve, míg bent a Zászlóterben legendák adnak egymásnak és közönségüknek randevút: Gyárfás István gitáros triójában Berkes Balázs bőgőzik, és Kőszegi Imre dobol. Az Üvegte-remben egy másik generáció, a Pecek Lakatos Trió, azaz zongorán Adorján, bőgőn Krisztián, dobokon András ját-szik. A két benti hármashoz szabad szellemben, csak a jó zene szabályai által vezetve csatlakozik majd a négy szó-lista: Urbán Orsi énekes, Bukovinszki Balázs trombitás, Bacsó Kristóf tenorszaxofonos és Dennert Árpád altsaxo-fonos. A tűzijáték előtt és után is a Szalóky Béla vezette Police Big Band muzsikál ismét a kinti nagyszínpadon.

A **11. NEW ORLEANS SWING FESZTIVÁL** a Jaztta-vaszhoz hasonlóan vokalistákat állít a középpontba, még-hozzá csupa olyan előadót, akik saját produkcióval még nem szerepeltek a Müpában. A

Náray Erika

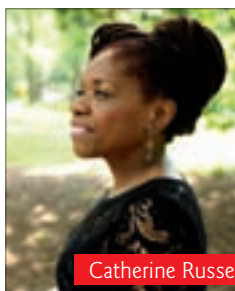
nyitó napon, augusztus 28-án olyan művész lép a Fesztivál Színház színpadára, akit színész-nőként talán még többen ismer-nek, mint énekesnőként. „Ma-gyar hangja: Náray Erika”, hang-zik a cím, hiszen a főszereplő hölgy saját maga által jegyzett magyar szövegekkel adja elő a standard jazzirodalom és határvi-

déke gyöngyszemeit. Csapa-tában a magyar jazz erősségei zenélnek, fúvós szólistái: Pecze Balázs, Dennert Ár-pád, Csejtei Ákos és – a feszt-ivál örökös házigazdája – Szalóky Béla.

Másnap egy ritkán hallható produkció különleges kön-tösben érkezik a fesztiválra.

Szűcs Gabi és zenekara Swinging Amy mősora már soka-kat levett a lábukról, de természetesen a Müpában egy további csavar is lesz az augusztus 29-i estén. Gabihoz egy másik „Szűcs Gabi”, a világhírű bluesénekes, Little G Weevil társul néhány szám erejéig. A két vokalista egymást kiegészítő, különböző fűszerekben gazdag hangja a megidézett Amy Winehouse szellemiségéhez is kitűnően illeszke-dik. Természetesen Little G a gitárját sem hagyja otthon.

A fesztivál záró napján a már többször nagy sikerrel szerepelt kecskeméti Bohém Ragtime Jazz Band muzsikál, és hogy a vokális randevűk minden eset-ben létrejőjenek, az Itt és Ta-más vezette oktett egy Grammy-díjas dívát, az amerikai Catherine Russellt invitálja a színpadra. Az augusztus 30-i koncert főhősnője korán a jazz búvkörébe került, hiszen édesapja, Luis Russell a Louis Armstrong Orchestra mű-vészeti vezetője volt, de Catherine olyan popsztárok mel-lett is dolgozott, mint David Bowie, Cyndi Lauper, Paul Simon vagy a Steely Dan.

Catherine Russell

Gramofon-összeállítás

További információ: www.mupa.hu

Az Americana jazz különszáma

A Szegedi Egyetem amerikanisztikai folyóirata, az Americana jazzkülönszámot adott ki. Ez az első eset, hogy magyar folyóirat teljes különszámot jelentetett meg a témában, bár az ingyenesen, de csak online hozzáférhető tudományos folyóirat nyelve az angol (<http://americanajournal.hu/voll0jazz>). A szám szerkesztőinek, Federmayer Éva docensnek és Ziperovszky Kornélnak, lapunk munkatársának előszavából kiderül, hogy a jazztanulmányok a kulturális tanulmányok egyik legdinamikusabban fejlődő ága. Ennek a megközelítésnek az interdiszciplinaritás az egyik jellegzetessége, pl. a pszichoanalízis, a poszt-strukturális-mus, a gender és a poszt-koloniális tanulmányok eredményeit alkalmazza. A szám öt esszét közöl, amelyek döntő része a poszt-koloniális szempontrendszerre támaszkodik.

A szerkesztők joggal büszkék arra, hogy az irányzat egyik alapítója, Krin Gabbard amerikai professzor eredeti kéziratot adott a magyar folyóiratnak. Gabbard a szerkesztője több alapvető szöveggyűjteménynek, melyeket saját könyveivel, például a jazzfilmekről szólóval együtt tankönyvként használnak. Idén fog megjelenni monográfiája Charles Mingusról. A mutatványfejezet Mingus és fehér harsonása, Jim Knepper ellentmondásos kapcsolatát elemzi.

Az amerikai jazzkultúra és a polgárjogi mozgalmak összefüggéseit veszi górcső alá Manuel Zabel német kutató, különös tekintettel az ötvenes és a hatvanas évekre, amikor megjelent a Jim Crow néven emlegetett faji megkülönböztetés fordítottja is. A korszak másik híressége, Dizzy Gillespie kulturális diplomáciai tevékenysége áll az olasz professor, Pierangelo Castagneto tanulmányának középpontjában.

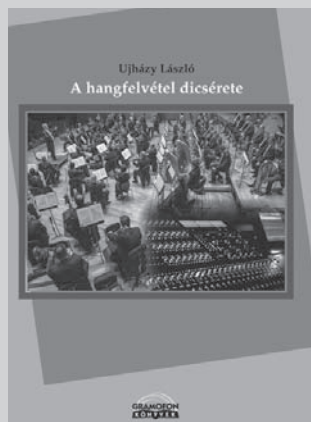
Ziperovszky Kornél a cikk illusztrációjaként felhasznált húszas évekbeli amerikai karikatúrából indul ki a „Melyik fog győzni – a jazz vagy a cigányzene, nehéz megjósolni” mottóval közölt tanulmányában. A jazz magyarországi megjelenése ugyanis azonnal kiváltotta a trianoni Magyarországon eleve teret vesztett cigányzenészek ellenállását, és az összecsapás heves-sége az amerikai napisajtó figyelmét sem kerülte el. A függetlenség olvasható esszé a Gramofonban is publikáló Pallai Péter tollából származik, és azt az égetően aktuális kérdést teszi fel, hogy miért nem tiszteletreméltó a jazz.

GRAMOFON KÖNYVEK

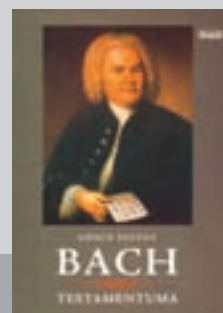
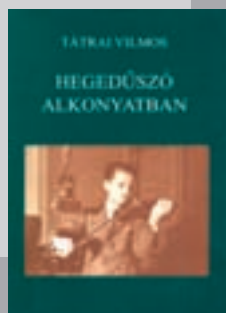
Gramofon

1996 óta a klasszikus zene
és a jazz szolgálatában!

2014-ben megjelent kiadványaink:

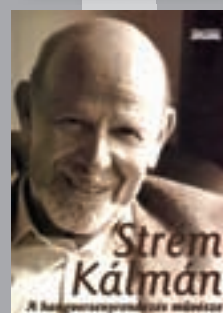

A Gramofon Könyvek sorozat korábbi kiadványai:

Kiadványainkról bővebb információ,
és rendelés

a www.gramofon.hu oldalon,
és az zene@gramofon.hu
e-mail címen!

MÁRKUS TIBOR:
A JAZZ ELMÉLETE III.
 Savaria University Press
 Szombathely, 2015,
 164 oldal + CD melléklet

Teljessé vált a nagyszerű zongoraművész-zeneszerző, Márkus Tibor jazzelméleti könyvsorozata, amelynek kiadására a Márkus által vezetett Lamantin Improvizációs Tábornak is otthont adó Szombathely városa vállalkozott. A harmadik kötet (az előzőekhez hasonlóan) régi adósságokat törleszt a hazai szakirodalomban, emellett új utakat, lehetséges gondolkodási irányokat is kijelöl a jelen és a jövő jazzmuzikusainak. A szerző utal arra, hogy a lehetőségek száma végtelen: a jazzelmélet kötelező részének megtanulása csupán fundamentuma az egyéni alkotói és előadói stílus kialakításának.

Márkus Tibor különlegesen változatos stílárís és műfaji környezetből vett példákkal illusztrálja az improvizáció sajátosságait, belső összefüggéseit. Könyvének lapjain éppúgy felbukkannak régi siratóénekek és verbunkos dallamok, mint indiai rága-motívumok vagy Mozart billentyűs versenyműveinek szabadon értelmezhető cadenzái. A jazztörténetet is a lehető legszélesebben értelmezi: a Joplin-ragtime-től a húszas-harmincas évek (divat)irányzatain, Coltrane és Davis utánozhatatlan magaslatain keresztül a fúziós áramlatokig és napjainkig. Több fejezetben foglalkozik a 20. századi klasszikus muzsika, az etnikus gyökerű zenék, a jazz és a rock szerteágazó kapcsolatrendszerével: világossá téve, hogy a mesterségesen felállított műfaji határoknak ma már semmi értelmük és jelentőségük. Márkus gyakorlatias szemléletét jelzi, hogy nem idegenkedik a transzkripciótól – vagyis a nagy mesterek rögtönzéseinek hangról hangra való leírásától és megtanulásától –, sőt növendékek számára kifejezetten ajánlja azt. David Liebmannal együtt vallja: „amíg nincs saját stílusod, játssz úgy, mint Sonny Rollins. Lehet, hogy nem lesz a sajátod, de jó lesz a time-od, a soundod, és később majd erre tudsz építeni.” A kötethez hasznos, informatív CD-melléklet társul, amely mp3-fájlok (zenei részleteket) és Word-dokumentumokat (YouTube-hivatkozásokat) egyaránt bőségesen tartalmaz.

RetkesA ttila

Márkus Tibor

EGY VALÓDI HANGSZERÜZLET.

Hatalmas kipróbálható és
összehasonlítható kínálat.

www.fontrademusic.hu

1081 Budapest,
Kiss Iózsef utca 14.
Tel. (+36 1) 210 2790
Nyitva tartás:
h-p 9⁰⁰-17³⁰

